

Olimpiyat Ev Sahipliğinin Ülkelerin Madalya Kazanma Performansı Üzerindeki Etkisi: Karşılaştırmalı Bir Analiz

Ruşen İlbasan^a Gökhan Çetinkaya^b Arif Çetin^c Seçkin Doğaner^d

Geliş Tarihi: 06 Mart 2025 Kabul Tarihi: 12 Haziran 2025 Yayın Tarihi: 30 Haziran 2025

Özet

Olimpiyat Oyunları, ev sahibi ülkeler için büyük ekonomik, sosyal ve kültürel fırsatlar sunarken, aynı zamanda bu ülkelerin sportif performansı üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır. Bu araştırma, ev sahibi ülkelerin Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapmadan önce, Olimpiyat Oyunları sırasında ve Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yaptıktan sonra madalya sayılarında meydana gelen değişiklikleri inceleyerek, Oyunlara ev sahipliği yapmanın sportif performansta sürekli iyileşmelere mi yoksa sadece geçici artışlara mı yol açtığını belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma sorusu "Olimpiyatlara ev sahipliği yapmak ülkelerin sportif performansında kalıcı iyileşme sağlar mı?" şeklinde belirlenmiştir. Veri analizinde bağımlı örneklem için t testi (paired samples t test) ve bağımsız örneklem için t testi (independent samples t test) kullanılarak hipotezler test edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliğinin kısa vadede sportif başarıya anlamlı bir katkısı olduğu belirlenirken, bu başarının sürdürülebilir olmadığı ve uzun vadede devam etmediği gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, spor politikalarının ve yatırımlarının sadece Olimpiyat Oyunları dönemine odaklanmaması, uzun vadeli spor gelişimini destekleyecek stratejilere yönelmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Olimpiyat Oyunları, ev sahipliği, madalya performansı, spor politikaları.

The Impact of Hosting the Olympics on Countries' Medal Winning Performance: A Comparative Analysis

Abstract

While the Olympic Games offer great economic, social and cultural opportunities for host countries, they also have a significant impact on their sporting performance. This research aims to determine whether hosting the Games leads to lasting improvements in sporting performance or only temporary increases by examining the changes in medal counts of host countries before, during and after hosting the Olympic Games. The research question was determined as "Does hosting the Olympics lead to permanent improvements in the sporting performance of countries?". In data analysis, hypotheses were tested using paired samples t test and

^a Doktora, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yönetim Bilimleri (Dr), rusenilbasan@icloud.com ORCID; 0000-0001-5969-0366, (Sorumlu Yazar)

^b Dr. Öğr. Üyesit, gokhan.cetinkaya@okan.edu.tr, İstanbul Okan Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, ORCID; 0000-0002-0264-3523

^c Doç. Dr., arif.cetin@marmara.edu.tr, Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, ORCID; 0000-0002-7430-4803

^d Doç. Dr, Ankara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü doganerseckin@gmail.com, ORCID; 0000-0001-9475-8338

independent samples t test. As a result of the analysis, while it was determined that hosting the Olympic Games had a significant contribution to sporting success in the short term, it was observed that this success was not sustainable and did not continue in the long term. As a result, it is concluded that sport policies and investments should not focus only on the Olympic Games period, but should be directed towards strategies that will support long-term sport development.

Key Words: *Olympic Games, hosting, medal performance, sports policies*

Giriş

Olimpiyat Oyunları, dünya çapında milyonlarca insanın dikkatini çeken ve ev sahibi ülkeler için büyük ekonomik, sosyal ve kültürel fırsatlar sunan bir etkinliktir. Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapmanın, ev sahibi ülkenin sportif performansı üzerindeki etkisi önemli bir ilgi ve tartışma konusu olmuştur. Genel beklenti, Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapan ülkelerin, spor altyapısı için yaptığı yatırımların ülkenin spor performansını artıracak yönünde olsa da uzun vadede karşılaşılabilecek muhtemel etkilerin belirsizliğini hâlâ koruduğu bilinmektedir.

Modern Olimpiyat Oyunları ilk olarak 1896 yılında Yunanistan'ın Atina kentinde antik Olimpiyat Oyunlarından esinlenerek düzenlenmiştir. Olimpiyat Oyunları, 200'den fazla ülkenin katılımıyla dünyanın en önde gelen spor yarışması haline gelmiştir. Oyunlar, dört yıllık Olimpiyat Oyunları dönemi içinde her iki yılda bir gerçekleşen Yaz ve Kış Oyunları arasında dönüşümlü olarak her dört yılda bir düzenlenmektedir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) Olimpik Hareketin en yüksek otoritesidir. Pierre de Coubertin tarafından 1894 yılında kurulan IOC, merkezi İsviçre'nin Lozan kentinde bulunan uluslararası bir sivil toplum kuruluşudur. IOC, her dört yılda bir yaz ve kış aylarında düzenlenen modern Olimpiyat Oyunlarının ve Gençlik Olimpiyat Oyunlarının düzenlenmesinden sorumludur. Ayrıca spor ve fiziksel aktivitelere katılımı teşvik etmek için çeşitli girişimleri destekleyerek Olimpizm ve Olimpik değerleri dünya çapında teşvik eder. IOC, Olimpiyat Oyunları için ev sahibi şehirlerin seçimini denetlemekte ve etkinliklerin mükemmellik, dostluk ve saygı değerlerini korumasını sağlamaktadır (IOC, 2021).

Yaz Olimpiyat Oyunları her dört yılda bir düzenlenmekte ve geniş bir spor yelpazesine ev sahipliği yapmaktadır. İlk modern Yaz Olimpiyat Oyunları 1896 yılında Atina'da düzenlenmiş ve sporcular dokuz spor dalında 43 etkinlikte yarışmışlardır (Goldblatt, 2016). O zamandan bu yana Oyunlar önemli ölçüde genişlemiştir ve Paris 2024 Olimpiyat Oyunları 32 spor dalında 329 etkinlik gerçekleştirilmiştir. Yaz Oyunları atletizm, yüzme ve jimnastik gibi geleneksel sporların yanı sıra kayak, breakdance, spor tırmanışı gibi yeni sporları da içermektedir. Oyunlar, dünyanın en iyi sporcularının yarışması ve yeteneklerini sergilemesi için küresel bir sahne görevi görmektedir.

Kış Olimpiyat Oyunları ise ilk kez 1924 yılında Fransa'nın Chamonix kentinde düzenlenmiş ve o tarihten bu yana önemli bir uluslararası spor etkinliği haline gelmiştir. Kış

Oyunlarında kayak, buz pateni ve buz hokeyi gibi kar ve buz üzerinde yapılan sporlar yer almaktadır. Oyunlar her dört yılda bir Yaz Olimpiyat Oyunları ile dönüşümlü olarak düzenlenmektedir. Yıllar geçtikçe Kış Olimpiyat Oyunları, dünya çapında kış sporlarının gelişimini yansıtan çeşitli sporları ve disiplinleri içerecek şekilde genişlemiştir (Müller, 2015). En son 2018 yılında Pyeong-Chang'da düzenlenen Kış Olimpiyat Oyunları, 7 branş 15 disiplinde 102 etkinliğe ev sahipliği yaparak kış sporlarının geniş cazibesini ve küresel katılımını ortaya koymuştur.

Dolayısıyla bu araştırma Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapmanın bir ülkenin madalya performansı üzerindeki uzun ve kısa vadeli etkilerinin Oyunlar öncesinde, sırasında ve sonrasında kapsamlı bir karşılaştırmalı analizini sunarak literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapmanın, spor altyapısına yapılan yatırımların artması sayesinde bir ülkenin sportif performansını artıracak genel olarak beklense de, bu etkinin uzun vadeli sürdürülebilirliği belirsizliğini korumaktadır. Bu araştırma, ev sahibi ülkelerin Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapmadan önce, Olimpiyat Oyunları sırasında ve Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yaptıktan sonra madalya sayılarında meydana gelen değişiklikleri inceleyerek, Oyunlara ev sahipliği yapmanın sportif performansta sürekli iyileşmelere mi yoksa sadece geçici artışlara mı yol açtığını belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma sorusu "Olimpiyatlara ev sahipliği yapmak ülkelerin sportif performansında kalıcı iyileşme sağlar mı?" şeklinde belirlenmiştir.

Literatürde gerek Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği gerekse elde edilen bulgulara göre her bir ülkeyi spor altyapısı, sporcu eğitim programları, hükümet politikaları ve sosyoekonomik değişkenler açısından analiz eden çok sayıda çalışma bulunmaktadır.

Spor'da altyapısı yatırımları da elit spor başarıları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. De Bosscher, Shibli, Westerbeek ve van Bottenburg (2015), spor altyapısının elit spor başarısına olan etkisini incelemiş ve iyi donanımlı tesislerin ve gelişmiş antrenman ekipmanlarının sporcuların performansını artırdığını belirtmişlerdir. Bu yatırımlar, sporculara uygun antrenman ortamı sağlayarak uluslararası yarışmalarda daha iyi sonuçlar elde etmelerine yardımcı olur. Benzer şekilde, Houlihan ve Green (2008), spor altyapısına yapılan yatırımların sporcu gelişimi üzerindeki önemini vurgulamışlardır. Kaliteli spor tesisleri ve antrenman alanları, sporcuların yeteneklerini en üst düzeye çıkarmalarını sağlar ve bu da ulusal ve uluslararası başarıya katkıda bulunur. Bale (2003) ise, spor tesislerinin fiziksel ve sosyal çevre üzerindeki etkilerini inceleyerek, modern ve iyi donanımlı tesislerin sporcuların antrenmanlarını daha verimli yapmalarına olanak tanıdığını belirtmiştir.

Spor politikaları, ülkelerin madalya performansına önemli bir rol oynamaktadır. Oakley ve Green (2001) hükümet politikalarının elit sporların gelişimi üzerindeki etkisini incelemiş ve mali destek, altyapı yatırımları ve eğitim programları da dahil olmak üzere spor politikalarının sporcuların performansını doğrudan etkilediğini vurgulamıştır. İyi finanse edilen ve stratejik olarak uygulanan politikaların sporcuların rekabetçi sonuçlarında önemli iyileşmelere yol

açlığını bulmuşlardır. Benzer şekilde, Grix ve Carmichael (2012) devlet destekli spor programlarının ve yatırımlarının ekonomik ve sosyal etkilerini araştırmıştır. Araştırmaları, devlet destekli spor girişimlerinin ve finansmanının yalnızca sporcu gelişimine katkıda bulunmakla kalmayıp aynı zamanda uluslararası başarıyı da artırdığını göstermiştir. Ayrıca Bergsgard, Houlihan, Mangset, Nødland ve Rommetvedt (2007) farklı ülkelerdeki spor politikalarının karşılaştırmalı bir analizini yapmış ve hükümet politikalarının sporcu gelişimi ve ulusal spor başarısı için çok önemli olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmalar, elit sporlarda başarıya ulaşmaya elverişli bir ortamın teşvik edilmesinde hükümet politikalarının temel rolünün altını çizmektedir.

Sosyoekonomik değişkenler bir ülkenin Olimpiyat Oyunları'ndaki başarısını önemli ölçüde etkilemektedir. Bernard ve Busse (2004) ekonomik kaynaklar, nüfus büyüklüğü ve gelir düzeyleri gibi sosyoekonomik faktörlerin Olimpiyat madalya performansı üzerindeki etkisini incelemiştir. Bulguları, daha büyük ekonomik kaynaklara ve daha büyük nüfusa sahip ülkelerin daha fazla madalya kazanma eğiliminde olduğunu, çünkü bu faktörlerin daha iyi spor altyapısı ve sporcu geliştirme programları sağladığını göstermektedir. Benzer şekilde, Johnson ve Ali (2004) ekonomik ve demografik değişkenlerin Olimpiyat madalya sayıları üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Ekonomik güç, altyapı ve nüfus büyüklüğünün bir ülkenin alabileceği madalya sayısının önemli belirleyicileri olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca Hoffman, Ging ve Ramasamy (2004) Olimpiyat performansında ekonomik ve sosyoekonomik göstergelerin rolünü araştırmışlardır. Araştırmaları, ekonomik refah ve sosyal faktörlerin bir ülkenin Olimpiyatlardaki başarısını belirlemede hayati bir rol oynadığını göstermiş ve sportif mükemmelliğe ulaşmada sürdürülebilir ekonomik büyüme ve sosyal istikrarın önemini vurgulamıştır. Bu çalışmalar toplu olarak sosyoekonomik değişkenlerin Olimpiyat sonuçlarını şekillendirmedeki kritik rolünün altını çizmekte ve ülkelerin uluslararası spor performanslarını artırmak için ekonomik ve sosyal kalkınmaya yatırım yapmaları gerektiğini vurgulamaktadır.

Bu bağlamda, ev sahibi şehirlerin etkinlik öncesi, sırası ve sonrasındaki performansları, bu performansı etkileyen faktörlerin 1988-2018 yılları arasında Yaz ve Kış Olimpiyat Oyunlarına ev sahibi yapan şehirler özelinde karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapan ülkelerin madalya kazanma performansı üzerindeki etkisini incelemek üzerine kurgulanmıştır. Çalışmamızda nicel araştırma yöntemlerinden karşılaştırmalı analiz yöntemi kullanılmıştır. Karşılaştırmalı analiz yöntemi, iki veya daha fazla sosyal olgunun sistematik biçimde benzerlikleri ve farklılıkları açısından incelenerek açıklayıcı veya genelleştirici sonuçlar üretmeyi amaçlayan bir araştırma yöntemidir (Demir, 2015).

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini, 1988-2018 yılları arasında Yaz ve Kış Olimpiyat Oyunları'na katılan ve madalya kazanan tüm ülkeler oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı doğrultusunda, analizler ev sahipliği yapan ülkeler ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın örneklemini, 1988-2018 yılları arasında Yaz ve Kış Olimpiyatları'na ev sahipliği yapmış ülkeleri kapsamaktadır. Bu ülkelerin Olimpiyat öncesi, sırası ve sonrası madalya performansları karşılaştırılarak, ev sahipliği sürecinin madalya sayısı üzerinden sportif başarıları incelenmiştir.

Örneklem seçiminde aşağıdaki kriterler dikkate alınmıştır:

- 1988-2018 yılları arasında Olimpiyatlara ev sahipliği yapmış olmak,
- Verilerin güvenilir kaynaklardan (Uluslararası Olimpiyat Komitesi [IOC] ve ilgili spor federasyonları) erişilebilir ve doğrulanabilir olması.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada, 1988-2018 yılları arasında Yaz ve Kış Olimpiyatları'na ev sahipliği yapan ülkelerin madalya kazanma performansları incelenmiştir. Veriler, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) sitesinden temin edilmiştir.

Toplanan veriler SPSS 25.0 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada kullanılan istatistiksel testler şunlardır:

- Bağımlı Örneklem İçin t Testi (Paired Samples t-Test): Ev sahibi ülkelerin Olimpiyat öncesi, sırası ve sonrası madalya performanslarının karşılaştırılması için uygulanmıştır.
- Bağımsız Örneklem İçin t Testi (Independent Samples t-Test): Ev sahibi ülkeler ile ev sahipliği yapmayan ülkeler arasındaki madalya kazanma farklılıklarının analiz edilmesi için kullanılmıştır.
- Regresyon Analizi: Olimpiyat madalya performansı ile ekonomik değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla uygulanmıştır.

Analizler sırasında istatistiksel anlamlılık seviyesi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

"H₁: Ev sahibi ülkelerin yaz ve Kış Olimpiyatları öncesi madalya kazanma performansı, Olimpiyat sırasında önemli ölçüde artar."

"H₂: Ev sahibi ülkelerin yaz ve kış Olimpiyat sırasında madalya kazanma sayısı, Olimpiyat öncesi

dönemden istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksektir.” hipotezlerinin test edilebilmesi için bağımlı örneklemeler için t testi (paired samples t test) gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Yaz Olimpiyatları Öncesi ve Sırasında Madalya Kazanma Performansına İlişkin T Testi

	Ort. ($\bar{X}$)	s.s.	t	df	P
<i>Toplam Madalya</i>					
Olimpiyat Öncesi	39,00	34,20	-2,684	7	0,031
Olimpiyat Sırası	51,75	34,96			
<i>Altın Madalya</i>					
Olimpiyat Öncesi	13,87	13,92	-4,455	7	0,003
Olimpiyat Sırası	22,25	17,20			

*p<0,05

Tablo 1’de yer alan sonuçlar incelendiğinde ev sahibi ülkelerin Yaz Olimpiyatları sırasında madalya kazanma performansları anlamlı düzeyde artmıştır (p<0,05). Yaz Olimpiyat öncesinde ev sahibi ülkelerin madalya ortalamaları 39,00±34,20 olarak belirlenirken; Olimpiyat sırasında kazandıkları madalya sayısı ortalamaları 51,75±34,96 olarak belirlenmiştir. Altın madalya sayıları da aynı şekilde öncesinde 13,87±13,92, sırasında 22,25±17,20 olarak belirlenmiştir.

Tablo 2. Kış Olimpiyatları Öncesi ve Sırasında Madalya Kazanma Performansına İlişkin T Testi

	Ort. ($\bar{X}$)	s.s.	t	df	P
<i>Toplam Madalya</i>					
Olimpiyat Öncesi	11,55	7,46	-2,926	8	0,019
Olimpiyat Sırası	19,00	10,97			
<i>Altın Madalya</i>					
Olimpiyat Öncesi	4,00	2,78	-2,713	8	0,027
Olimpiyat Sırası	7,22	4,73			

*p<0,05

Tablo 2’de yer alan sonuçlar incelendiğinde ev sahibi ülkelerin Kış Olimpiyatları sırasında madalya kazanma performansları anlamlı düzeyde artmıştır (p<0,05). Kış Olimpiyatları öncesinde ev sahibi ülkelerin madalya ortalamaları 11,55±7,46 olarak belirlenirken; Kış Olimpiyatları sırasında kazandıkları madalya sayısı ortalamaları 19,00±10,97 olarak belirlenmiştir. Altın madalya sayıları da aynı şekilde öncesinde 4,00±2,78, sırasında 7,22±4,73 olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda performansların da önemli ölçüde arttığı görülmektedir ve H₁ ile H₂ kabul edilmektedir.

Bu bağlamda, ev sahibi şehirlerin hem Yaz Olimpiyat Oyunları hem de Kış Olimpiyat Oyunları performansların da önemli ölçüde arttığı görülmektedir ve H₁ ile H₂ kabul edilmektedir.

“H₃: Ev sahibi ülkelerin kış ve Yaz Olimpiyatları sonrası madalya kazanma performansı, yaz ve Kış Olimpiyatları sırasında elde edilen performansa kıyasla düşüş gösterir.” Hipotezinin test edilebilmesi için bağımlı örneklem için t testi (paired samples t test) gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3. Yaz Olimpiyatları Sırası ve Sonrasında Madalya Kazanma Performansına İlişkin T Testi

	Ort. ($\bar{X}$)	s.s.	t	df	p
<i>Toplam Madalya</i>					
Olimpiyat Sırası	51,75	34,96	2,89	7	0,023
Olimpiyat Sonrası	46,12	33,69			
<i>Altın Madalya</i>					
Olimpiyat Sırası	22,25	17,20	2,512	7	0,040
Olimpiyat Sonrası	17,87	14,60			

*p<0,05

Tablo 3'te yer alan sonuçlara göre ev sahibi ülkelerin yaz Olimpiyat sonrasındaki performansları hem toplam hem de altın madalya sayılarına göre, Olimpiyat sırasında gösterdikleri performansa kıyasla anlamlı düzeyde düşüş göstermektedir (p<0,05).

Tablo 4. Kış Olimpiyatları Sırası ve Sonrasında Madalya Kazanma Performansına İlişkin T Testi

	Ort. ($\bar{X}$)	s.s.	t	df	p
<i>Toplam Madalya</i>					
Olimpiyat Sırası	19,00	10,97	2,209	8	0,058
Olimpiyat Sonrası	11,44	10,48			
<i>Altın Madalya</i>					
Olimpiyat Sırası	7,22	4,73	2,451	8	0,040
Olimpiyat Sonrası	3,77	4,49			

*p<0,05

Tablo 4'te yer alan sonuçlara göre ev sahibi ülkelerin Kış Olimpiyatları sırası ve sonrasındaki performansları altın madalya sayılarına göre, Olimpiyat sırasında gösterdikleri performansa kıyasla anlamlı düzeyde düşüş göstermektedir ($p<0,05$), toplam sayıda ise belirlenen düşüş anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Dolayısıyla bu hipotezimiz Yaz Olimpiyat Oyunları için kabul edilirken Kış Olimpiyat Oyunları için reddedilmiş olup H_3 hipotezi kısmen kabul edilmektedir.

"H₄: Ev sahipliği, ülkelerin spor performansı üzerinde kısa vadede olumlu bir etki yaratırken, uzun vadede bu etki azalır." Hipotezinin test edilebilmesi için bağımlı örneklem için t testi (paired samples t test) gerçekleştirilmiştir.

Tablo 5. Yaz Olimpiyatları Öncesi ve Sonrasında Madalya Kazanma Performansına İlişkin T Testi

	Ort. ($\bar{X}$)	s.s.	t	df	p
<i>Toplam Madalya</i>					
Olimpiyat Öncesi	39,00	34,20	-1,484	7	0,181
Olimpiyat Sonrası	46,12	33,69			
<i>Altın Madalya</i>					
Olimpiyat Öncesi	13,87	13,92	-2,733	7	0,029
Olimpiyat Sonrası	17,87	14,60			

*p<0,05

Tablo 1'de ve 2'de yer alan verilere göre Yaz Olimpiyat Oyunları ev sahipliği ülkelerde kısa vade olarak tanımlayabileceğimiz bir sonraki Olimpiyat Oyunlarında olumlu bir etki gösterdiği belirlenmiştir; Oyunlar sonrasında gerçekleştirilen Tablo 5'teki analiz sonuçlarına göre ise alınan madalya sayılarında etkilerin azaldığı belirlenmiştir.

Tablo 6. Kış Olimpiyat Oyunları Öncesi ve Sonrasında Madalya Kazanma Performansına İlişkin T Testi

	Ort. ($\bar{X}$)	s.s.	t	df	P
<i>Toplam Madalya</i>					
Olimpiyat Öncesi	11,55	7,46	0,043	8	0,967
Olimpiyat Sonrası	11,44	10,48			
<i>Altın Madalya</i>					
Olimpiyat Öncesi	4,00	2,78	0,300	8	0,772
Olimpiyat Sonrası	3,77	4,49			

*p<0,05

Tablo 3'te ve 4'te yer alan verilere göre Kış Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapan ülkelerde kısa vadede olumlu bir etki gösterdiği belirlenmişti; sonrasında gerçekleştirilen Tablo 6'daki analiz sonuçlarına göre ise alınan madalya sayılarında etkilerin azaldığı ancak bu azalmanın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p>0,05). Dolayısıyla bu hipotezimiz Yaz Olimpiyat Oyunları için kabul edilirken Kış Olimpiyat Oyunları için reddedilmiş olup H₄ hipotezi kısmen kabul edilmektedir.

Sonuç

Bulgular, ev sahibi ülkelerin Yaz ve Kış Olimpiyat Oyunları sırasında daha fazla madalya kazandığını ve bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Hem Yaz hem de Kış Olimpiyat Oyunları için elde edilen sonuçlar, ev sahibi ülkelerin Olimpiyat sırasındaki dönemde Olimpiyat öncesindeki dönemden daha yüksek performans sergilediğini desteklemektedir. H₁ ve H₂ hipotezlerinin her ikisi de kabul edilmiştir. Literatürde ise Ev sahibi ülkelerin Olimpiyat performansındaki artış, çeşitli çalışmalarda incelenmiştir. Kültürel mesafenin ev sahibi ülkelerin madalya performansına etkisini araştırılmış olup ev sahibi ülkelerin madalya kazanma oranlarının ev sahibi olmayan ülkelere göre daha yüksek olduğunu bulmuştur (Choi vd., 2022). Buna karşın ev sahipliği avantajının genel olarak madalya kazanma oranları üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığını belirten çalışmada bulunmaktadır (Asgari ve Khorshidi, 2013). Ev sahibi ülkelerin Olimpiyat performansındaki artışın yerel seyirci desteği,

2020 yılından itibaren IOC tarafından ev sahiplerine verilen yeni branşlar önerme hakkı ile ülkelerin en güçlü oldukları branşları seçmesi, bilindik ortam ve iklim koşulları, moral ve psikolojik destek, milli gurur ve motivasyon gibi nedenler ev sahibi şehirlerin daha fazla madalya kazanması üzerinde etki eden faktörler arasında yer alabilir.

Tablo 3 ve 4'teki sonuçlar, ev sahipliği avantajının kısa vadede belirgin olduğunu, ancak uzun vadede bu etkinin azaldığını doğrulamaktadır. Ev sahipliği, sporculara tanıdıkları ortam, yerel seyirci desteği, ev sahibi şehirlere tanınan yeni branşlar önerme hakkı gibi avantajlar sağlarken, bu avantajların Olimpiyat sonrasında sürdürülemediği gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, ev sahipliği avantajının kısa vadede spor performansını artırdığı, ancak bu etkinin uzun vadede sürdürülebilir olmadığı görülmektedir. Bu bulgular, spor politikalarının ve yatırımlarının sadece Olimpiyat dönemine odaklanmaması, uzun vadeli spor gelişimini destekleyecek stratejilere de yönelmesi gerektiğini göstermektedir. Ev sahibi ülkelerin Olimpiyat performansındaki artış, özellikle kısa vadede belirgin olmakla birlikte uzun vadede bu etkinin azaldığını gösteren çeşitli çalışmalar mevcuttur. Ev sahipliğinin ekonomik büyüme üzerinde uzun vadeli bir etkisinin olmadığı; ev sahipliği sadece geçici bir turizm ve altyapı yatırımı artışı sağladığı tespit edilmiştir (Daley, 2004). Ev sahibi şehirlerin Olimpiyat sonrası büyüme oranlarının seçilmeyen finalist şehirlerle karşılaştırıldığında anlamlı bir fark göstermediğini belirtmişlerdir (Billings ve Holladay, 2010). Ev sahipliğinin uzun vadeli sağlık iyileşmeleri sağlanamadığı (Kramer, 2018), sosyoekonomik değişkenlerin uzun vadede belirgin olmadığını tespit etmişlerdir (Csurilla ve Ferto, 2023). Bu çalışmalar, ev sahipliğinin kısa vadede performans artışı sağladığını, ancak uzun vadede sürdürülebilir olmadığını ortaya koyarak çalışmamızın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Tablo 5 ve 6'da ise ev sahibi ülkelerin Olimpiyat performanslarındaki artışın kısa vadede belirgin olduğu, ancak uzun vadede bu etkinin sürdürülemediği görülmektedir. Yaz Olimpiyat Oyunları için elde edilen sonuçlar, ev sahipliğinin kısa vadede performans artışı desteklerken, uzun vadede bu artışın sürdürülebilir olmadığını göstermektedir. Kış Olimpiyat Oyunları için ise ev sahipliğinin uzun vadeli bir performans artışı sağlamadığı belirlenmiştir. Sportif performans olarak literatürde herhangi bir çalışmaya rastlanılamamış olursa da ekonomik büyüme oranları (Billings ve Holladay, 2010), uzun vadeli sürdürülebilir büyümeye etkisinin olmadığı (Ferris vd, 2022; Firgo 2019) dolayısıyla uzun vadeli perspektifteki sonuçlar bağlamında çalışmamızla örtüşmektedir.

Olimpiyatlara ev sahipliğinin kısa vadede madalya performansını artırdığı, ancak bu etkinin uzun vadede sürdürülebilir olmadığını göstermektedir. Hem Yaz hem de Kış Olimpiyatları'nda ev sahibi ülkeler, oyunlar sırasında daha fazla madalya kazanmakta ve bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır. Yaz Olimpiyatları, geniş kapsamlı yatırımlar ve ekonomik gücün doğrudan etkisini gerektirirken, Kış Olimpiyatları coğrafi ve iklimsel koşullara daha bağımlıdır. Sonuç olarak, ev sahibi ülkelerin spor politikalarının ve yatırımlarının sadece Olimpiyat Oyunları dönemine odaklanmaması, uzun vadeli spor gelişimini destekleyecek stratejilere yönelmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Öneriler:

- Ev sahibi ülkeler, sporcuların ve federasyonların performansını uzun vadede izleyebilecek dijital sistemler kurmalı; bu sistemler aracılığıyla periyodik veri analizleri yapılarak gelişim ve gerilemeler tespit edilmelidir.
- Olimpiyat hazırlıkları, okul sporları ve üniversite düzeyinde spor bilimleri eğitim programlarına entegre edilmeli; böylece uzun vadeli insan kaynağı (antrenör, spor psikoloğu, fizyoterapist) yetiştirilmeli.
- Olimpiyat sonrasında inşa edilen spor altyapısı, sadece elit sporculara değil, halka da açılmalı; böylece spor kültürü tabana yayılmalı ve altyapının sürdürülebilir kullanımı sağlanmalı.
- Olimpiyat sürecinde edinilen bilgi birikimi ve teknoloji (ölçüm sistemleri, analiz yazılımları) yerli inovasyonlara aktarılmalı ve spor biliminde bağımsız gelişim sağlanmalıdır.

Araştırma Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı:

Etik kurul kararının tarihi:

Etik kurul belgesinin sayı numarası:

Çıkar Çatışması Beyanı

Bu çalışmanın veri toplanması, sonuçların yorumlanması ve makalenin yorumlanması aşamasında herhangi bir çıkar çatışması yaşanmadığını yazarlar taahhüt etmiştir.

Kaynakça

- Asgari, B., & Khorshidi, R. (2013). The effect of hosting on performance of host countries in summer and winter Olympic Games. *International Journal of The History of Sport*.
- Bale, J. (2003). *Sports geography*. Routledge.
- Bernard, A. B., & Busse, M. R. (2004). Who wins the Olympic Games: Economic resources and medal totals. *Review of Economics and Statistics*, 86(1), 413-417. <https://doi.org/10.1162/003465304323031113>
- Bergsgard, N. A., Houlihan, B., Mangset, P., Nørdland, S. I., & Rommetvedt, H. (2007). *Sport policy: A comparative analysis of stability and change*. Elsevier.
- Billings, S. B., & Holladay, J. S. (2010). Should cities go for the gold? The long-term impacts of hosting the Olympics. *Social Science Research Network*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1679126>
- Bompa, T. O., & Haff, G. G. (2009). *Periodization: Theory and methodology of training*. Human Kinetics.

- Choi, Y. H., Wei, Q., Zhang, L., & Choi, S. (2022). The impact of cultural distance on performance at the Summer Olympic Games. *SAGE Open*. <https://doi.org/10.1177/21582440221085265>
- Csurilla, G., & Fertő, I. (2023). The less obvious effect of hosting the Olympics on sporting performance. *Dental Science Reports*. <https://doi.org/10.1038/s41598-022-27259-82018>
- Daley, R. M. (2004). Should cities go for the gold? The long-term impacts of hosting the Olympics. *Social Science Research Network*.
- De Bosscher, V., Shibli, S., Westerbeek, H., & van Bottenburg, M. (2015). Successful elite sport policies: An international comparison of the sports policy factors leading to international sporting success (SPLISS 2.0). *Meyer & Meyer Sport*.
- Demir, F. (2015). Karşılaştırmalı Araştırma Yönteminin Kavramsal ve Kuramsal Temelleri. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 10(2), 1–18.
- Ferris, S. P., Koo, S., Park, K., & Yi, D. T. (2023). The Effects of Hosting Mega Sporting Events on Local Stock Markets and Sustainable Growth. *Sustainability*, 15(1), 363. <https://doi.org/10.3390/su15010363>
- Firgo, M. (2019). The causal economic effects of Olympic Games on host regions. *Research Papers in Economics*.
- Grix, J., & Carmichael, F. (2012). Why do governments invest in elite sport? A polemic. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 4(1), 73-90. <https://doi.org/10.1080/19406940.2011.627358>
- Hoffman, R., Ging, L. C., & Ramasamy, B. (2004). Olympic success and ASEAN countries: Economic analysis and policy implications. *Journal of Sports Economics*, 5(3), 253-276. <https://doi.org/10.1177/1527002503259801>
- Houlihan, B., & Green, M. (2008). *Comparative elite sport development: Systems, structures and public policy*. Butterworth-Heinemann.
- Johnson, D. K. N., & Ali, A. (2004). A tale of two seasons: Participation and medal counts at the summer and winter Olympic Games. *Social Science Quarterly*, 85(4), 974-993. <https://doi.org/10.1111/j.0038-4941.2004.00256.x>
- Kramer, A. (2018). Health policy responses and infrastructure re-use in host cities of mega-sporting events in non-traditional host countries.
- Martindale, R. J. J., Collins, D., & Daubney, J. (2005). Talent development: A guide for practice and research within sport. *Quest*, 57(4), 353-375.
- Müller, M. (2015). (Im-)Mobile policies: Why sustainability went wrong in the 2014 Olympics in Sochi. *European Urban and Regional Studies*, 22(2), 191-209. <https://doi.org/10.1177/0969776414523801>
- Oakley, B., & Green, M. (2001). The production of Olympic champions: International perspectives on elite sport development systems. *European Journal for Sport Management*, 8(1), 83-105.
- World Bank. (n.d.). *World Bank country and lending groups*. Retrieved December 29, 2024, from <https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups>